

Wall-E

Jorden är för länge sedan obeboelig på grund av de miljöförstöringar som människorna lämnat efter sig. Men den lille sophanteringsroboten Wall-E lyckas tillsammans med robotsonden EVA ge jorden en andra chans. En charmig komedi från Disneys Pixarstudio som väcker frågor om vårt ansvar för miljön och den framtid som väntar vår jord. Som bonus får vi en både rolig och lite elak civilisationskritik.

Vi har valt att rekommendera från åk 2 men många av handledningens frågor riktar sig upp mot åk 4-5 där vi tror att filmen också fungerar.

Rekommenderad från åk 2

EN FILMHANDLEDNING AV
CLAS ÖSTERHOLM

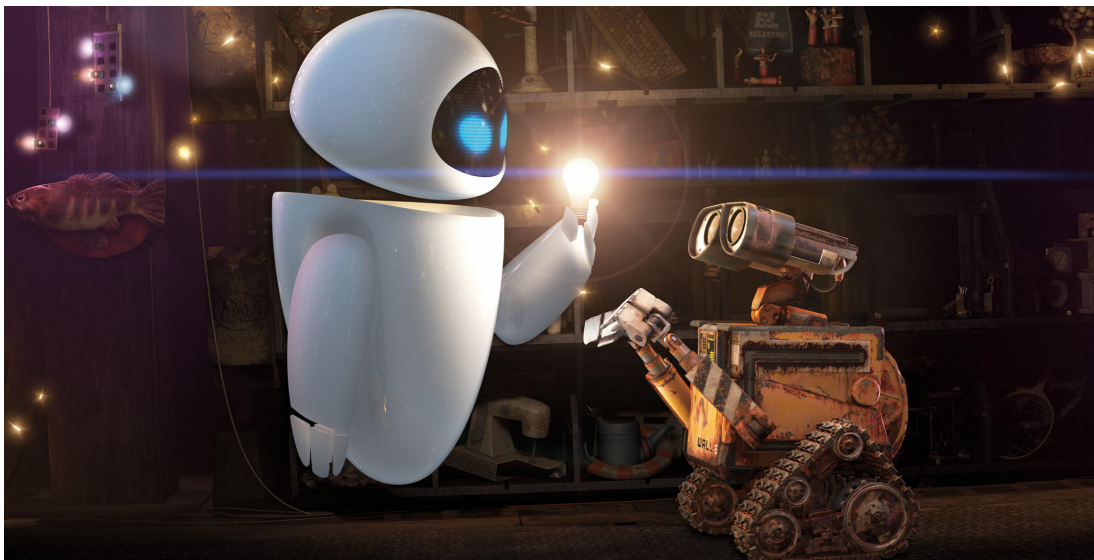
Handling

Vi befinner oss i en avlägsen framtid. Jorden har förvandlats till ett obeboeligt sopberg. Sedan människorna för hundratals år sedan flytt ut i rymden har sophanteringsrobotar utan framgång försökt att städa undan sopmassorna. Men nu är jorden helt öde och endast en liten robot arbetar flitig vidare. Han heter Wall-E och pressar avfallet i små lätthanterliga kuber som han omsorgsfullt staplar i

högar. Wall-E bor i en container som han inrett med diverse prylar han återvunnit bland soporna och hans enda levande vän är en kackerlacka.

En dag hittar Wall-E en planta bland avfallet, samtidigt som han får besök av ett rymdskepp som släpper av en rymdsond, en vit äggformad robot vid namn EVA. Wall-E blir nyfiken på den nyanlände gästen som flyger runt och metodiskt skannar av omgivningen. EVA är inledningsvis kyligt inställd när Wall-E söker kontakt - och när hon blir överrumplad skjuter hon utan att tveka skarpt - men så småningom avvärjas hon av hans charm. Wall-E bjuder hem EVA där han stolt förevisar sin samling prylar. Men när han tar fram plantan händer något. EVA skannar av den och tycks äntligen få "träff" i sina sökningar. Hon förvarar plantan i sitt inre och blir plötsligt onåbar. Trots envisa försök av Wall-E att "väcka" henne är hon som fränkopplad. Kort därefter återvänder rymdskeppet för att hämta EVA. Wall-E lyckas klamra sig fast på utsidan av skeppet och följer med ut i universum för att tillslut hamna på rymdstationen Axiom där mänskligheten lever i exil.

EVA förs till kaptenen på rymdstationen. Plantan som hon hittat är beviset på att fotosyntesen på jorden fungerar igen och Axiom kan återvända hem. Men plantan försvinner. Det visar sig att robotarna ombord på stationen följer den order som presidenten på jorden gav år 2110,

för 700 år sedan, att "Operation återkolonialisering är inställd", uppställningsoperationen hade misslyckats, höga gifthalter omöjliggjorde allt liv på jorden. Enklast är om alla stannar i rymden, förklarade presidenten. Kaptenen hävdar dock att han vill återvända för att rädda jorden och plantan är beviset på att detta är möjligt. Han vill inte bara vara passiv och överleva på Axiom, han vill leva. Men robotarna gör myteri och försöker förgöra plantan. Men efter stora besvär lyckas Wall-E, EVA och deras vänner återfå plantan och resa tillbaka till jorden.

Wall-E har dock under kampen blivit svårt skadad men väl på jorden lyckas EVA helrenovera och väcka liv i den skamfilade roboten. Till en början känner han inte igen henne, men när hon tar hans "hand" väcks minnena till liv.

Filmen slutar med att Wall-E och EVA får varandra, människorna planterar plantan och jorden får återigen liv.

Miljöförstöring

"Wall-E" är en underhållande komedi och en söt kärlekshistoria, men samtidigt också en film som är skarpt kritisk mot det västerländska moderna samhället. Filmen beskriver ett framtida skräckscenario där jorden är ett giftångande sopberg där häftiga stormar sveper fram över dess yta och mörka moln fyller himlen. Människorna har, efter att under århundraden förbrukat jordens alla resurser, tvingats fly ut i rymden och låtit robotar städa upp resterna efter deras överkonsumtion. Men uppställningsoperationen har misslyckats och endast en liten robot har lyckats "överleva": Wall-E som träget fortsätter att städa upp bland skrotet. Wall-E's överlevnadsstrategi utgår från vad människorna för länge sedan borde ha lärt sig, att slit och släng-mentaliteten endast leder till fördärv. Återvinning är modellen. I sitt containerhem har Wall-E samlat på sig diverse prylar och lyckas på så vis överleva - både fysiskt genom reservdelar, men också mentalt genom bl a musik och film. Hans metodiska samlande är oftast strikt praktiskt, t ex låter han vid ett tillfälle en diamantring gå till soporna, medan asken som ringen förvarats i går till återvinning.

Men så en dag hittar Wall-E något alldeles speciellt som han bestämmer sig för att ta med sig hem till sin samling, en planta. Det enda levande som vi hittills har sett på jor-

den har varit kackerlackan som följer Wall-E, kackerlackan som symbol av den evige överlevaren. På rymdstationen Axiom pratar man om att fotosyntesen på jorden hade slutat att fungera, men plantan är ett tecken på att något håller på att hända, att liv tycks vara möjligt.

- Diskutera om den bild av framtiden som filmen visar är trolig? Filmen är kritisk mot dagens samhälle. Vad vill filmen säga oss?

- Vad gör eleverna för att värna miljön? Vad betyder det att källsortera sopor? Vad menas med återvinning? Och vad menas med kretslopp?

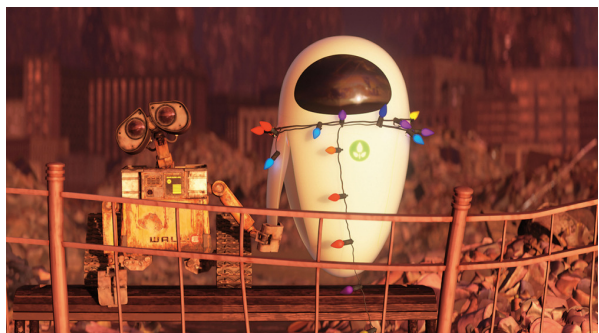
- Fotosyntesen är en process som kortfattat innebär att gröna växter med solljus som energikälla skapar syre. Forska vidare om hur fotosyntesen fungerar och varför växterna är avgörande för allt liv på jorden.

- I dag pratas det mycket om hur jordens klimat håller på att förändras på grund av miljöförstöring, hur jordens medeltemperatur stiger och hur isen på de båda polerna smälter i en allt snabbare takt. Diskutera detta i klassen. Vad vet eleverna om dessa frågor?

I den framtid som filmen beskriver har människorna förvandlats till överviktiga passiviserade konsumenter. Likt jättebebisar glider de omkring i svävande fåtöljer ständigt uppassade av robotar. De intar sin föda i flytande form i bägare och omger sig med en artificiell värld där mänskliga relationer sker via virtuella kanaler.

- Beskriv människorna på rymdskeppet Axiom. Hur tycker ni att de lever? Skulle ni vilja ha ett sådant liv? Kan man se paralleller till hur människor i västvärlden lever idag? Tänk på hur vi åker omkring i bilar, äter snabbmat, blir alltmer överviktiga, kommunicerar via mobiltelefoner och Internet etc.

- Varför vill kaptenen återvända till jorden - har människorna inte det bra på rymdskeppet? Vad menar kaptenen när han säger att han inte bara vill "överleva", utan att han vill "leva"?

Robotarna

Robotar har under lång tid fascinerat människan. Många försök har gjorts, och görs fortfarande, att framställa robotar som ska likna människor. Men robotar ser naturligtvis inte enbart ut som vi är vana att se dem på film, utan är i dag en realitet som hjälper oss att utföra farliga och tunga arbeten inom exempelvis produktionsindustrin.

I "Wall-E" är det robotarna som har huvudrollen och besitter mänskliga egenskaper. Wall-E är en snäll, nyfiken, romantisk, godtrogen, känslös robot som när EVA dyker upp genast blir förälskad i denna mystiska varelse. EVA, hypermodern till formen, är betydligt mer rationell och metodisk med ett hett temperament som gör att hon skjuter skarpt på allt som överraskar henne. EVA är inledningsvis kyligt inställd till Wall-E's närmanden, men tinar så småningom upp tack vare hans charm. Robotarna på rymdstationen har alla olika karaktär och är aktiva i kampen om plantan. Människorna däremot är passiva fångar i sina uppsvällda kroppar och de ser till förväxling likadana ut.

Det är inte allför långsökt att tolka in en modern skapelseberättelse i historien om Wall-E och EVA. I synnerhet inte om man ser hur filmmakarna i eftertexterna berättar om jordens "nya" utveckling med hjälp av målningar inspirerade av konsthistorien. Från att människorna planterar plantan via hur man uppfinnar elden, till hur nya

städer konstrueras, illustreras med grottmålningar, egyptisk konst, japanska träsnitt fram till impressionismen och van Gogh. Det hela avslutas med Wall-E och EVA vid sidan av ett ståtligt "ur-träd" som efter århundraden blivit resultatet av den lilla spröda plantan Wall-E en gång hittade bland soporna.

- Vad är en robot? Vad kan man ha en robot till? Var finns det robotar idag? Skulle ni vilja ha en robot? Vad skulle den i så fall göra?

- Vad är Wall-E och EVA för typer av robotar?

- Av någon anledning - namnen vägleder naturligtvis - så kommer vi överens om att Wall-E är en kille och EVA är en tjej, trots att de är två "könsneutrala" maskiner. Varför tar vi för givet att Wall-E är en kille och EVA en tjej?

Ljud

Filmen "Wall-E" är berättad i stort sett utan dialog. Däremot fyller ljud av olika slag en avgörande roll för att skapa stämningar. Wall-E och EVA uttalar varandras namn, men annars uttrycker de sina känslor med enbart ljud - men vi förstår ändå exakt vad de menar och känner.

- Hur används ljud i filmen för att uttrycka känslor? Vad för ljud associerar vi till Wall-E respektive EVA?

- Experimentera i klassen med olika ljud och försök att beskriva om ljuden uttrycker något speciellt - glada ljud, ledsna ljud, arga ljud etc. Försök förklara vad det är i ljuden som uttrycker dessa känslor.

Produktionsuppgifter

USA 2008

Producent: Jim Morris

Manus: Andrew Stanton, Jim Reardon

Regi: Andrew Stanton

Klipp: Stephen Schaffer

Musik: Thomas Newman

Produktionsdesign: Ralph Eggleston

Ljuddesign: Ben Burt

Svenska röster

Wall-E - Johan Lejdemyr

EVA - Mikaela Tidermark

Kapten - Henrik Dorsin

VD - Pontus Gustafsson

Tekniska uppgifter

Längd: 98 minuter

Format: Cinemascope 2,35:1

Ljud: Dolby Digital

Censur: Barntillåten

Svensk premiär: 5 september 2008

Distribution

Walt Disney Studios, Box 81, 101 23 Stockholm Tel 08-555 445 00, fax 08-555 445 88

Redaktion

Andreas Hoffsten, Barn & ungdom, Svenska Filminstitutet, januari 2009